

วิชาสังคมศึกษา ม.3

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษา
เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง
จำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการของ
มนุษย์ที่มีไม่สิ้นสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มนุษย์
โดยนำทรัพยากรมาผลิตสินค้าและ
บริการ จำหน่ายสินค้าและบริการ ใช้
สินค้าและบริการให้เกิดประสิทธิภาพ

การเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
จะช่วยให้เรารักษาสิทธิ
ประโยชน์ต่าง ๆ ป้องกันการถูก
เอาัดเอาเปรียบ และทำให้เรา
สามารถเลือกสิ่งที่ดีที่สุด และ
เกิดประโยชน์สูงสุด ในฐานะที่
เป็นผู้ผลิต และผู้บริโภค

ความหมายของตลาด

การซื้อขายในระบบตลาด มีบทบาทในฐานะเป็น
ตัวกลางระหว่างผู้ผลิต (ขายสินค้า และนำไปนำไปสู่ระบบ
การผลิต) และผู้บริโภค (ซื้อสินค้า และนำสินค้ามาสนอง
ความต้องการของตน) ตลาดมีส่วนช่วยให้ผู้บริโภคม
ีสินค้าที่ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ และผู้ผลิตสามารถ
ดำเนินการผลิตได้อย่างดี

ตลาด หมายถึง สถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกัน มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เช่น ตลาดสินค้าเกษตร ตลาดสด ตลาดนัด เป็นต้น ส่วนมากจะตั้งตามสถานที่ตั้ง ๆ นั้น เช่น ตลาดนัดสวนจตุจักร ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ตลาด ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง กิจกรรมการตกลงซื้อขายสินค้าและบริการ โดยมีผู้ซื้อ ผู้ขายสินค้าและบริการ และกระบวนการที่ทำให้เกิดการตกลงซื้อขาย

ตลาด แบ่งตามลักษณะสินค้าและบริการ

- ตลาดการเงิน และการลงทุน
- ตลาดสินค้าเกษตร
- ตลาดปัจจัยการผลิต

ตลาดแบ่งตามลักษณะการซื้อขาย

- ตลาดค้าปลีก
- ตลาดขายส่ง
- ตลาดกลาง

ประเภทของตลาด

1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
2. ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ หมายถึง ตลาดที่มีการแข่งขันกันอย่างเต็มที่ระหว่างผู้ขาย กับผู้ซื้อ ซึ่งแต่ละฝ่ายไม่มีอิทธิพลในการกำหนดราคาตลาด

ลักษณะของตลาดแข่งขันสมบูรณ์

1. มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก ต่างฝ่ายแบ่งเป็นรายย่อย

ไม่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มกันตั้งราคาสินค้าและบริการตามใจ
ของตนเอง

2. สามารถซื้อกับผู้ขายรายใดก็ได้ เพราะสินค้าและบริการ
เหมือนกันทุกประการ

3. ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้า ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

ได้รับโดยทั่วถึง เช่น คุณภาพ วัตถุประสงค์ ราคาของสินค้า

4. ไม่มีการกีดกัน ในตัวของผู้ผลิต ผู้ซื้อ ผู้ขาย เช่น ถ้ามี
สินค้ามาก ราคาจะต่ำลง ผู้ผลิตบางรายอาจต้องเลิกผลิต

5. ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี
และรวดเร็ว

“กลไกราคา” ถูกกำหนดขึ้นในตลาดแข่งขันสมบูรณ์
อย่างแท้จริง คือ ถูกกำหนดโดยอุปสงค์ และอุปทาน พบได้มาก
ในสินค้าทางการเกษตร เช่น ตลาดยางพารา ตลาดข้าวเปลือก

ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ หมายถึง ตลาดที่มีการแข่งขัน
แตกต่างกันไป คือ

1) ตลาดผูกขาด หมายถึง ตลาดที่มีผู้ขายเป็นผู้ผูกขาด มี
การกำหนดราคาเอง โดยไม่มีผู้แข่งขันในตลาดเลย ลักษณะที่
สำคัญ คือ มีผู้ผลิต หรือผู้ขายเพียงรายเดียว, ไม่สามารถหาสินค้า
อื่นมาทดแทนได้ เช่น ไฟฟ้า ประปา น้ำมัน เป็นต้น, การเข้ามา
เป็นส่วนหนึ่งของตลาดทำได้ยาก ไม่สามารถเข้าไปแข่งขันได้

ตลาดผูกขาด

ปตท.

38.4%

(8,317.378 ล้านลิตร)

เอสโซ่

11.0%

(2,379.635 ล้านลิตร)

บางจาก

9.6%

(2,072.399 ล้านลิตร)

เชลล์

9.5%

(2,048.862 ล้านลิตร)

เชฟรอน ไทย

(ศาลเท็กซัส)

7.0%

(1,521.549 ล้านลิตร)

ผู้ค้ารายย่อย

24.5%

(5,301.649 ล้านลิตร)

ตลาดรวม 21,641.472 ล้านลิตร

ที่มา : กรมธุรกิจพลังงาน, กรกฎาคม 2559

Marketeer

ตลาดผูกขาด

สาเหตุของการเกิดตลาดผูกขาด เช่น การที่รัฐบาล
เข้าไปควบคุมราคา หรือเข้าไปแทรกแซงราคา (กิจการ
สาธารณูปโภค) หรือการผูกขาดสินค้าและบริการมีการ
คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ

2) ตลาดผู้ขายน้อยราย หมายถึง ตลาดที่มีผู้ผลิต หรือผู้ขายจำนวนน้อย ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- (1) มีจำนวนผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่มาก มีกำลังการผลิตค่อนข้างมาก เช่น บริษัทผลิตรถยนต์ นำอัดลม เป็นต้น
- (2) สินค้าอาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ เช่น หนังสือพิมพ์ รถยนต์ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น
- (3) ผู้ผลิตรายใหม่มักถูกกีดกัน หรือมีการกีดกันในการเข้ามาแข่งขันกับรายเดิม

ยอดจำหน่ายรถยนต์อีโคคาร์ ปี 2558

จำนวน **106,809** คัน

โตโยต้า

จำนวน **36,212** คัน

มาสด้า

จำนวน **19,065** คัน

ซูซูกิ

จำนวน **17,070** คัน

นิสสัน

จำนวน **16,177** คัน

มิตซูบิชิ

จำนวน **15,310** คัน

ฮอนด้า

จำนวน **2,975** คัน

POSITIONING

ที่มา : Marketing Information Coordinator

ภาพรวมตลาด

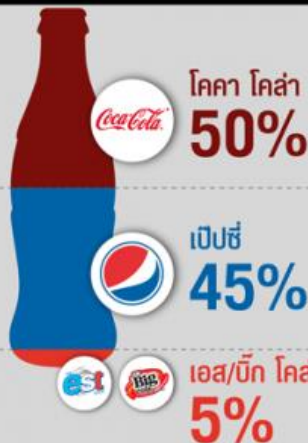
มูลค่าตลาดรวม **46,000** ล้านบาท

น้ำดำ
35,000
ล้านบาท

น้ำสี
11,000
ล้านบาท

ส่วนแบ่งการตลาดน้ำดำ

ส่วนแบ่งการตลาดน้ำสี

POSITIONING

ตลาดน้ำอวดลม
มูลค่า 4.7 หมื่นล้านบาท

- ส่งนิกแคมเปญ ย้ำภาพพจน์น้ำดื่ม
- เปิดตัว "อควาเรียม"
เครื่องดื่มแนวใหม่

- เปิดตัวโกลบอลแคมเปญ
"Pepsi Challenge"
- เจกชิบซง ทาเล็คซี่ เวล 6,
ลุ้นกริบบิ้นจักรสมานที่ญี่ปุ่น

- แจกเบนซ์ GLA 30 คัน
- ส่งแพ็คเกจชิงรุ่นสมิเติง
เวดีชั่นเสริมแกร่งแบรนด์

- แจกโตโยต้า ธีโรว์ 14 คัน,
ฮอนด้า ซูเปอร์ เอ็กซ์ 140 คัน
- แจกตั๋วฟุตบอลที่ประเทศอังกฤษ

- บูรพบสินค้าทั่วไปได้รับโปรด,
ร้านสะดวกซื้อ และค้าส่ง
- เพิ่มน้ำหนักการทำแบรนด์ดัง

ส่วนแบ่งตลาดปูนซีเมนต์ในประเทศไทยปัจจุบัน

14%

อื่น ๆ*

21%

ทีพีโอ

27%

ปูนนครหลวง

38%

SCG

หมายเหตุ - * อื่น ๆ อาทิ ปูนซีเมนต์เอเชีย, เบลประภาณซีเมนต์, สามัคคีซีเมนต์, สระบุรีซีเมนต์, เซเมกซ์ ฯลฯ

3) ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด หมายถึง ตลาดที่ผู้ผลิต และผู้ขายบางรายอาจมีส่วนในการกำหนดราคาสินค้าและบริการได้บ้าง มีลักษณะคล้ายกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มีลักษณะที่สำคัญ

(1) มีผู้ผลิตและผู้ขายจำนวนมาก

(2) สินค้าของผู้ผลิตและผู้ขายที่มีความแตกต่างกันแต่ใช้

แทนกันได้ เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

(3) ไม่มีการกีดกันจากผู้ผลิตหรือผู้ขายรายเดิม

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ตรงข้ามกับ ตลาดผูกขาด

ระบบตลาดแบบผูกขาด และตลาดผู้ขายน้อยราย อาจ
ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาสังคมได้ ทางแก้ไข
คือ รัฐบาลต้องใช้นโยบายกำกับติดตาม แทรกแซง

กลไกราคา

เป็นกระบวนการปรับตัวของราคาสินค้าและบริการ หรือปัจจัยการผลิตที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดันของอุปสงค์ และอุปทานในตลาด โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ หรือราคาสินค้าในตลาดเปลี่ยนแปลงไปตามอุปสงค์ และอุปทาน เช่น ราคาของข้าวสาร ราคาของไข่ไก่ ราคาของมะนาว เป็นต้น

กลไกราคา ทั้งสินค้าและบริการในตลาด ยกตัวอย่าง
เช่น ถ้าผู้ซื้อ (ผู้บริโภค) ต้องการซื้อสินค้าจำนวนมาก
ส่งผลให้ราคาสินค้านั้นเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้สินค้านั้นขาด
ตลาด ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ซื้อมีความต้องการซื้อสินค้า
และบริการน้อย ราคาก็จะลดลง ส่งผลให้ปริมาณการผลิต
ลดลงไปด้วย

กลไกราคา มีบทบาทมากในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ และ
ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

กลไกราคา จะทำให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม
ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

อุปสงค์ (Demand) คือ ความต้องการซื้อ ซึ่งต้องมี
ความเต็มใจซื้อ และความสามารถซื้อเป็นส่วนประกอบ
ด้วย เป็นเรื่องของผู้บริโภค

มีปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ ได้แก่

- ปริมาณสินค้า

- รายได้

- รสนิยม

- จำนวนประชากร

- การกระจายรายได้ของประชากร

- ฤดูกาล

- วัฒนธรรมประเพณี

- การคาดคะเนราคาสินค้าในอนาคต

- ราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง